

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Stephani Thevpoli Bened. F. Patric. Veneti,
Academicarum Contemplationum Lib. X**

Piccolomini, Francesco

[Basel], 1590

VD16 ZV 12463

Quae mereantur nucupari Scientiae. Cap. 10.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12918

quod ex eo patet; quia multi hos rerum gradus non concedunt, qui tamen ea quatuor argumentorum genera libéttimè approbant. Ex his constat, quinam debeant censerí philosophi, & qui φιλοδοξοί. Nam qui in sola rerum generatione versantur, non Philosophi, sed Philodoxi dici debent: Qui verò versantur in essentia, & ad ideas extolluntur, easque solas inquirunt; iure philosophi censerí merentur; ut in quinto de R. P. monuit Plato. Hos gradus Peripatetici non valent per sua principia concedere; nec ad supremum eorum, ingenij aciem attollere; cùm Ideas menti insertas non cognouerint.

Quæ mereantur nuncupari Scientiæ.

CAP. X.

HX diueneratis quatuor gradibus, necnon ex eorum explicatione, patere potest; quænam ex humanis disciplinis sint dignæ nomine scientiæ, quæ verò minimè. Nam illæ solæ iure merito censendæ sunt scientiæ; quæ liberæ sunt, nullis suppositionibus vtuntur, in prima absolute resoluunt, in essentia versantur, & demum ad ideas nos eleuant: hæ sunt, quæ iure merito, ne dum scientiæ; verùm etiam sapientiæ, & intelligentiæ nomine honestari merentur. Huiusmodi ex disciplinis est sola Dialectica: nam ea sola nullis suppositionibus vtens, vmbra, & imagines negligens, sublimi indagine

gine ad prima principia nos euehit; & propterea disciplinarum apex, earumque colophonium, iudicari meretur. Nomine Dialecticæ, non logicæ, non logicæ partem, nec disputandi methodum, qua de rebus omnibus probabiliter differere valeamus, denotari putandum est; sed disciplinam supremo acumine præditam, suppositiones omnes negligentem, libereque ad prima initia euolantem, in illis solis requiescentem. Aristoteles huiusmodi Dialecticam nequaquam dari existimat, cū non putauerit dari Ideas: neque Metaphysica Aristotelis, est Dialectica Platonis; vt Marsilius, & alij cum eo existimarunt: sed solum dicere possumus, Metaphysicam Aristotelis proportionem respondere Dialecticæ Platonis; quatenus ambæ ad ea eleuant, quæ sunt prima ex opinione suorum auctorum, & sunt dominæ cæterarum. Re vera tamen maximè differunt; quoniam Dialectica Platonis ad Ideas eorū, quæ sunt, nos perducit: quod minimè facit Metaphysica; quæ cū labore pro euertendis Ideis, etiam laborare dicitur pro euertenda vera Dialectica Platonis. Et hoc ex eo manifestè patet, quod dicitur ab Arist. in primo Metaph. cont. 47. nec non 48. vbi hanc liberā, suppositionibus non vtentem Dialecticam arguit, & refellere nititur. Quem locum Arist. nec Auerroes, nec illi interpretes rectè explicare valuerunt; qui non fuerunt versati in disciplina Platonis, aduersus quam ibi dispu-

tat Aristot. quamuis eius rationes, per fundamenta Platonis rectè intellecta, facilè dissoluantur. Propterea ego nunquam induci potui, vt omni ex parte eos commendarem, qui se Aristotelis profitentur interpretes, & disciplinæ Platonicæ penitus sunt ignari. Quæ enim ratione quæso valent Aristotelem sine notitia doctrinæ Platonicæ explicare? cùm Aristoteles, vt plurimum, Platonem arguat, aduersus eum de rebus præcipuis differat? Quomodo iudicium tradere, vim rationum perpendere valent: eo non cognito, de quo sermo est? Sed hoc prætereuntes, ad id reuersi, vnde recessimus; iam constare censeo, quid sit Dialectica apud Platonem; & quomodo conueniat, & differat à Metaphysica Aristotelis. Patet insuper; scientias ab Aristotele de rebus traditas, vt ab eo traditæ sunt, scientias non esse, sed opiniones; & consequenter non esse partes philosophiæ, sed solùm partes dilectionis opinionis. Mathematica, quæ certissima dicitur scientiarum, minimè est scientia: tum quia non de intelligibilibus, sed de sensibilibus est: tum insuper, quoniam non traditur per principia scientiæ; cùm solùm vtatur petitionibus, & suppositionibus nonnullis; non autem resoluat in vera, & prima principia. Promuntur quidem in facultatem imaginandi formæ illæ, quæ à mathematico considerantur, ab anima per rationes; vt cum Proclo etiam Simplicius manifestauit; attamen Mathematicus rationes

rationes eas non cognoscit, nec ad eas, & longè minùs ad ideas eleuatur: aliud enim est cognoscere per rationes, & cognoscere rationes; primum conuenit Mathematico, non secundum; ideo iure non cognoscit propria principia eorum, quæ considerat. Propterea Mathematicæ solùm per consuetudinem dicuntur scientiæ, non autem re vera scientiæ sunt; ut docuit Plato in 6. de Republica: scientiæ autem essent, si ad principia ascenderent, ut facit Dialecticus: qualem fuisse censendum est Mathematicam Pythagoræ, & Platonis, ut alibi explicatum est. Sic intelligi debet sententia Simplicij, in 3. de anima, & alibi asserentis, Mathematicas non esse scientias; quia ad propriè sumpta principia non eleuant: per quæ principia rationes, & ideas denotauit; à quibus, vel proximè, vel remotè pendent, nedum mathematica; verùm etiã cætera omnia, quæ fiunt. Quæ Simplicij sententia minùs rectè à plurimis refertur, minùs exactè considerantibus fundamentum eius.

Quomodo in nobis de Rebus fiat iudicium.

CAP. XI.

QUamprimùm nobis sese offerunt externa sensibilia, ac sentiendi instrumentum vita præditum attingunt; primò consideratur affectio, ac percussio quædam viuentis organi: quod, ratione